

Plan för studie- och yrkesvägledning

Årstaskolan 21/22

arstaskolan.stockholm.se

Sammanfattning

Syftet med denna skrift är att tydliggöra och synliggöra Årstaskolans arbete med studie- och karriärvägledning. Regeringen har genom Skollagen förordnat att alla elever ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledning i undervisningen och för enskilda samtal samt att det är hela skolans ansvar. Definitionen kommer från de allmänna råden från Skolverket som beskriver kraven på skolan. Ansvarsfördelningen är rutiner som beskrivs. Samtalet och valet förs fram som viktiga inslag för elevens utveckling. Skolan och omvärldens mål och riktlinjer finns med. Skriften visar hur Årstaskolan arbetar med kontinuerlig och kvalitativ studie- och yrkesvägledning från förskoleklass till årskurs 9, för att utveckla elevernas valkompetens. Planen för studie- och yrkesvägledning på Årstaskolan beskriver nationella riktlinjer och styrdokument samt hur dessa uppfattats och tolkats av Årstaskolan

David Spak, november 2021

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Definitioner	6
Studie- och yrkesvägledning	6
Generell studie- och yrkesvägledning	6
Individuell studie- och yrkesvägledning	6
Valkompetens och karriärlärande	6
Tillgänglighet och IKT	7
Ökad tillgänglighet med IKT	7
Valet är en process	8
Elevens utveckling	8
Styrdokument och riktlinjer	10
Årstaskolans mål är att varje elev	10
Kontinuerlig vägledning	10
Mål enligt Lgr 11	11
Riktlinjer enligt Lgr 11	11
FNs barnkonvention, artikel 28	12
Ansvarsfördelning och rutiner	13
Ansvarsfördelning	13
Bilaga 1 Skolans modell för att genomföra studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Kontakt skola – arbetsliv	15
Bilaga 2 Genomförda och planerade moment i grundskolan	16
Bilaga 3 Genomförda och planerade moment i grundsärskola och förberedelseklass – kompletterar eller i vissa fall ersätter moment som nämns i bilaga 2	21
Bilaga 4 Exempel på material	23

Inledning

Rektor har fått i uppdrag att upprätta en plan för studie- och yrkesvägledning på den kommunala grundskolan i alla årskurser från åk 1 till år 9. Anledningen till detta är att utveckla elevernas valkompetens i syfte att underlätta för alla elever att kunna göra ett så medvetet val till gymnasieskolan som möjligt. Att det valet sedan inte nödvändigtvis kommer att återspegla det slutgiltiga karriärsvalet gör inte valet till gymnasieskolan mindre viktigt. Att ge eleverna en så bra grund som möjligt och skapa förutsättningar till ett bra eget beslutsfattande är inte bara studie- och karriärvägledarens mål, utan hela skolans. Upprättandet av planen för studie- och yrkesvägledning är skolläringens ansvar men genomförandet av densamma är hela skolans uppdrag.

Det grundläggande målet för planen för studie- och yrkesvägledning är som tidigare slagits fast att ge eleverna möjlighet att få kännedom och kunskaper om sin framtid, att göra ett medvetna och väl underbyggt val av utbildning och framtida yrke. Planen syftar också till att synliggöra det arbete med studie- och yrkesvägledning som redan pågår i skolan. Genom planen för studie- och yrkesvägledning ska dessutom en kvalitetssäkring av studie- och yrkesvägledningsverksamheten fullbordas och planen ska också säkerställa att det finns en röd tråd som löper genom hela verksamheten.

Årstaskolans plan för studie- och yrkesvägledning är ett levande dokument, vilket syftar till tanken att planen årligen ska utvärderas och revideras som ett sätt att säkerställa att planen alltid är tidsenlig och adekvat. Denna plan utformades ursprungligen i november 2014 och har därefter reviderats årligen utifrån förändringar inom området skola-arbetsliv samt de arbeten som bedrivs i de olika arbetsenheterna på skolan.

Studie- och karriärvägledare har idag en förändrad arbetssituation med nya läroplaner, styrdokument och en gränsöverskridande arbetsmarknad som är i ständig rörelse. Detta medför nya krav på vägledarna och skolan, så att de som blir vägleda kan göra genomtänkta, medvetna och kvalitativa val genom hela livet.¹

¹ Sofie Schentz Magnusson, samordnare utbildningsfrågor

Definitioner

Studie- och yrkesvägledning

Det här är ett område som vilar på en vetenskaplig grund. Studie- och yrkesvägledning är en funktion som eleverna har rätt till. Studie- och yrkesvägledning som funktion är inte kopplad till rollen studie- och yrkesvägledare (SYV), utan det är en funktion som utförs av många olika professioner i skolan. Studie- och yrkesvägledning ska därför inte likställas med rollen studie- och yrkesvägledare. Skolans studie- och yrkesvägledning kan genom undervisning, vägledningssamtal och informationsinsatser tillgodose elevernas behov av vägledning.²

Generell studie- och yrkesvägledning

För att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning samt deras rättigheter till detsamma ska kunna tillgodoses är studie- och yrkesvägledning något som behöver vara en naturlig del i alla ämnen i skolan. Vägledning i vid bemärkelse³ avser alltså all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter för framtida beslut kring studie- och yrkesval. Det är således viktigt att de professioner som möter eleverna är medvetna om att studie- och yrkesvägledning är hela skolans ansvar.

Individuell studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse⁴ avser den personliga vägledningen som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal individuellt eller i grupp. Vid dessa tillfällen ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika framtidsscenario.

Valkompetens och karriärlärande

Ett av skolans uppdrag är att eleverna behöver utveckla sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.⁵ För att kunna göra medvetna

² Skolverket: Allmänna råd, s.13

³ Skolverket: Allmänna råd, s.11

⁴ Skolverket: Allmänna råd, s.11

⁵ Lgr 11, s.9

och väl underbyggda val behöver eleven utveckla en valkompetens. Valkompetens⁶ handlar om att eleven ska kunna anskaffa sig kunskap och därefter kunna organisera utbildnings- och yrkesinformation samt utveckla färdigheter för att kunna genomföra beslut om framtida studie- och yrkesval. Valkompetens syftar också till att eleven ska skapa sig en förståelse för den egna beslutsprocessen.⁷ **Elevernas utveckling och lärande kring sig själva och sina framtidsmöjligheter definieras som karriärlärande.**

Tillgänglighet och IKT

Studie- och karriärvägledaren finns tillgänglig på skolan alla dagar i veckan (men tidsmässigt 32h/veckan) för elever, vårdnadshavare och personal alla dagar i veckan. Undantaget är vid kompetensutbildning, schemabrytande aktiviteter och dylikt. Det är alltid möjligt att boka en tid via telefon eller mejl. Studie- och karriärvägledarens uppdrag omfattar även att stötta hela skolans personal i det studie- och yrkesvägledande arbetet.

Ökad tillgänglighet med IKT

För att öka tillgängligheten kommer studie- och yrkesvägledning samt handledning erbjudas både elever, föräldrar och personal genom differentierade tjänster som möjliggörs genom informations- och kommunikationsteknik (IKT). Studie- och karriärvägledaren finns tillgänglig, utöver telefon och mejl, genom följande differentierade tjänster: *Teams*. Tillgängligheten genom de differentierade tjänsterna följer i regel studie- och karriärvägledarens arbetstider.

⁶ Skolverket: Allmänna råd, s.11, 13

⁷ Syvonline.se, Handledning för att skapa en kommunal plan för studie- och yrkesvägledning, s.6

Valet är en process

Självkännedom är utan tvekan en grundläggande förutsättning för att göra ett medvetet och väl underbyggt val. En bearbetning av de egna erfarenheterna ger eleven bättre valmöjligheter. Under hela elevens liv bygger hen långsamt upp sin uppfattning av sig själv och sin omvärld och den processen stannar aldrig av. Under hela skoltiden påverkas eleven omedvetet eller medvetet av de olika ämnen som hen läser och av uttalad eller underförstådd påverkan från bland annat lärare, föräldrar och samhället.

Att välja är en konst och det måste skolan lära eleven. Skolan är bra på att lära ut ämnen av olika slag som matte, svenska och engelska. Med avstamp i den här planen ska skolan ge eleven rätt förutsättningar för att anskaffa sig en valkompetens.

Elevens utveckling

Två sanningar närmar sig varandra. En kommer inifrån, en kommer utifrån och där de möts har man en chans att se sig själv⁸

Inåt

Medvetenhet om sig själv är en förutsättning för att eleven ska kunna se sina färdigheter, intressen, ambitioner, resurser och begränsningar. Det handlar om att titta bakåt och inåt.

Utåt

Vilka alternativ finns det för eleven där ute? Vad kan eleven välja? När eleven får hjälp med att hitta och jämföra olika alternativ, så blir valet mer medvetet och väl underbyggt.

Framåt

Skolans uppgift är att ge eleven de redskap som eleven behöver för att, se inåt och utåt och därmed på sikt, nå sitt mål i en framtida yrkeskarriär och försörjning.

⁸ Tranströmer i Lennéer Axelsson/Thylefors 1996/Leif Andergren

Varje elev är unik och har sina unika behov för att kunna göra ett genomtänkt val. Både vägledare och lärare bör vara klara över vilken metod de använder i vägledningssamtalet. Skissen ovanför beskriver hur man kan lägga upp samtalet i olika nivåer. Det är alltid eleven som äger målet, vi är redskapen.

Skolans personal är viktig för elevens framtida val. Ett samarbete mellan de olika yrkesgrupperna i skolan är bra. Några exempel:

- Läraren kan ge eleven utmärkta redskap för att göra realistiska mål genom sitt arbete i de olika ämnena och föra in studie- och yrkesvägledning i sitt ämne.
- Mentorns samtal om vad eleven är bra på är ett viktigt inslag för det framtida valet.
- Samarbete med vaktmästeriet och matbespisningen för internprao är redskap för eleven.
- All verksamhet som görs inom studie och yrkesvägledningen måste förarbetas och efterarbetas. Syftet med arbetet ska vara klarlagt.

Elev, studie- och yrkesvägledare, lärare, kamrater och föräldrar är de personer som ingår i elevens karriärutveckling. Föräldrarna betyder mycket för elevens val. Det gäller i alla skolformer.

Styrdokument och riktlinjer

Skolverkets allmänna råd för studie- och yrkesvägledning, Skollagen (2010:800) och läroplan för grundskolan 11 (Lgr 11) samt FNs barnkonvention ska ligga till grund för skolans arbete med studie- och yrkesvägledning. Studie- och yrkesvägledning är en rättighet för eleven och skolan har ett viktigt och omfattande uppdrag att stödja eleverna i att göra väl underbyggda val. Det är viktigt att skolan personalen som arbetar med studie- och yrkesvägledning fokuserar på hur och varför aktiviteter genomförs och sätta dem i relation till det centrala innehållet för de olika ämnena samt att man utgår från elevernas behov. Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan och de ska även få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan samverkar nära med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Årstaskolans mål är att varje elev

- utvecklar sin självkänedom och förmåga till studieplanering,
- medvetet ska kunna ta ställning till fortsatta studie- och yrkesval utifrån samlade erfarenheter och kunskaper,
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan ha, och kritiskt granskar det utbud som marknaden erbjuder,
- har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt tilltänkta framtida studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder,
- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

Kontinuerlig vägledning

För att nå målen kommer Årstaskolan att arbeta med kontinuerlig vägledning för eleverna under hela deras skoltid, från första till sista årskurs. Den kontinuerliga vägledningen består av både generell och individuell vägledning och all personal på skolan ska vara delaktiga i studie- och yrkesvägledningen.

Mål enligt Lgr 11

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer enligt Lgr 11⁹

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser

⁹ Lgr 11, s.14-19

FNs barnkonvention, artikel 28¹⁰

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning och i syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter skall de särskilt göra *studierådgivning och yrkesorientering tillgänglig och åtkomlig för alla barn.*

PRAO – Praktisk arbetslivsorientering

PRAO kommer att genomföras under två veckor i enlighet med skollagen. Skolan kommer att granska och godkänna PRAO-platserna innan eleverna får gå ut och genomföra sin praktikperiod, med hjälp av de dokument och blanketter som utbildningsförvaltningen tillhandahåller. Skolans personal förbereder uppgifter som eleverna gör innan och under PRAO samt bestämmer hur dessa ska redovisas/lämnas in. Under elevernas PRAO gör skolans personal besök hos eleverna på arbetsplatserna.

Årstaskolans ambition med PRAO är att ge eleverna chansen att tidigt komma i kontakt med arbetslivet. Genom PRAO erbjuds våra elever ett spännande sätt att anskaffa sig erfarenheter inför kommande val av utbildning och yrkesinriktning.

Inom Stockholms stad söker eleverna i första hand sina egna PRAO-platser. Det förbereder elever på ett kommande arbetsliv och processen att söka arbete. På Årstaskolan får eleverna hjälp och stöd i processen av lärare och studie- och karriärvägledaren. Samtidigt bygger skolan upp en platsbank, dit elever kan vända sig om något oförutsett inträffar i sökandet av egen PRAO-plats. Utöver det finns det kompletterande platser centralt på utbildningsförvaltningen som elever kan matchas mot vid behov.

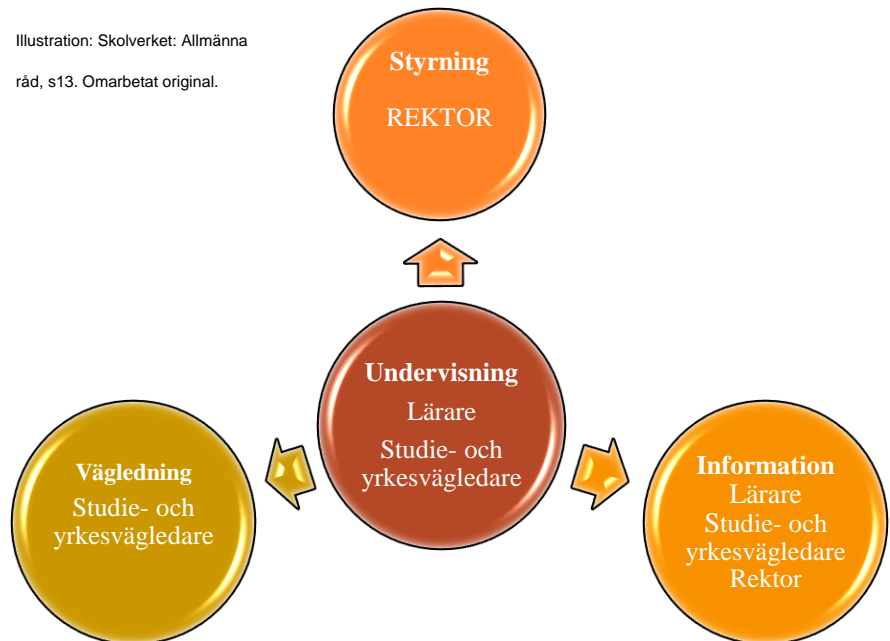
Teoretisk arbetsmarknadskunskap

Under covid-19-pandemin kunde inte traditionell PRAO genomföras. Årstaskolan ställde om och genomförde en teoretisk arbetsmarknadskunskap. Skolan har byggt upp en bank med flera varierande aktiviteter som syftar till att tillgodose elevernas behov av arbetsmarknadskunskap, om traditionell PRAO blir inställd.

¹⁰ Lgr 11, s.14-19

Ansvarsfördelning och rutiner

Illustration: Skolverket: Allmänna
råd, s13. Omarbetat original.

En viktig grundprincip i de nationella styrdokumenterna är att studie- och yrkesvägledningen är en **uppgift och angelägenhet för hela skolan**. De yrkeskategorier som främst arbetar med studie- och yrkesvägledning är studie- och yrkesvägledare, rektor och lärare. I de allmänna råden beskrivs ansvarsfördelningen enligt ovanstående bild.

Olika yrkeskategorier har olika huvudansvar för olika delar av studie- och yrkesvägledningen, men överlappar varandra och bör samarbeta. Skolledningen ansvarar för att ge personalen resurser att genomföra den plan för studie- och yrkesvägledning som finns och dessutom för att ge riktlinjer och förutsättningar för studie- och yrkesvägledning.

Ansvarsfördelning

Rektorns ansvar,

Rektorn har det övergripande ansvaret när det gäller att skapa planen och se till att den implementeras i verksamheten samt att det finns förutsättningar för att följa den under läsåret. Utöver det har rektorn, enligt Lgr 11, särskilt ansvar för bland annat följande punkter,

- den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,
- samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lärarnas ansvar,

Lärarna ansvarar för att studie- och yrkesvägledningen integreras i deras egen verksamhet utifrån den fastställda planen. Att ta tillvara på elevernas intresse gällande framtid och framtida studie- och yrkesval är också en viktig ansvarsbit.

Studie- och yrkesvägledarens ansvar,

Studie- och yrkesvägledaren ska bistå rektor och annan berörd personal att planens olika delar kan organiseras och genomföras. Vägledaren ansvarar även för att vägledningssamtal och informationstillfällen genomförs samt stötta lärare.

All personal på skolans ansvar,

All personal på skolan ska arbeta för att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses. Studie- och yrkesvägledning är ***hela skolans ansvar.***

Det gemensamma arbetet genomförs tillsammans med eleven, läraren och studie- och yrkesvägledaren. Inhämtning av elevens bakgrundsinformation, studiemotivation, betyg osv. är bra redskap för studie- och yrkesvägledaren. Ett samarbete mellan lärare och studie- och yrkesvägledare är en förutsättning för elevens framtida val. Rektor har alltid det övergripande ansvaret för att detta arbete ska kunna genomföras. I arbetet med elever med någon funktionsvariation är tydligheten viktig. Medicinsk studie- och yrkesvägledning tillsammans med skolsköterska och elevhälsa är ett viktigt inslag för att de elever som har svårigheter ska kunna göra ett medvetet och väl underbyggt val.

Bilaga 1

Skolans modell för att genomföra studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Kontakt skola – arbetsliv

Att bedriva ett samarbete med näringslivet och den offentliga sektorn för att förbättra praktik och studiebesök samt andra insatser är väsentligt då de är viktiga redskap i skolan för att ge eleverna förståelse för yrkeslivet. Detta är ett arbete som bör utföras av så många som möjligt på skolan, exempelvis rektor, lärare, arbetsenhetsledare och studie- och karriärvägledare, för att få så många kontaktytor som möjligt ut mot omvärlden. Syftet med den här planen är att den ska leda till ökad självkänedom och höja motivationen för studier. Man kan t ex. genomföra ett mentorsprogram med externa mentorer där dessa exempelvis kan ställa olika framtidsfrågor för att starta en tankeprocess kring dessa frågor hos eleven. I de yngre åldrarna kan det i stället vara elevens mentor på skolan som har denna uppgift. I de äldre åldrarna kan t ex. mentorstiden återkommande användas till diskussioner med eleven om hans tankar inför framtiden. Detta sätt att arbeta ansluter även till det formativa arbete som utförs i skolan.

Andra insatser, som genomförs på olika nivåer och anpassas till elevens ålder, innefattar

- Arbetsplatsbesök
- Studiebesök
- Yrkesintervjuer
- Samarbete med lokala företagareföreningen (här kan rektor vara en lämplig kontaktperson)
- I arbetet med utvärdering och revidering som nämns ovan är det nödvändigt att:
 - kartlägga och dokumentera det som under året görs/gjorts i klasserna
 - föra in dessa uppgifter som en revidering av planen för studie- och yrkesvägledning
 - sälla bort insatser som inte givit önskad effekt, eller omarbete dessa
 - bevaka omvärlden och ta in idéer som kan tillföra eleverna och skolan kompetensföreslå nya insatser utifrån dessa idéer och den egna erfarenheten
- se föräldrar som en resurs i arbetet med skolan och omvärlden

Bilaga 2

Genomförda och planerade moment i grundskolan

Klass	Tidigare dokumenterade aktiviteter	Ansvar	Utvärdering
Förskoleklass	- Studiebesök på arbetsplats	- Förskollärare	
F-3	<ul style="list-style-type: none"> - Studiebesök på bondgård, åk 1 - Föräldrabesök till klasserna där föräldrarna kommer och berättar om sina yrken. - Jobb från A till Ö - Tema: Vårt samhälle med arbetssätt från UF (Ung företagsamhet). I samband med det bjuda in några föräldrar till en "Career day". - Statistik över yrken och yrkesval. Uppsatser om "drömjobbet" - Studiebesök på föräldrars arbetsplatser om det går. - Eleverna intervjuar personal och föräldrar om deras yrkesliv. Föräldrar bjuds in att besöka skolan och berätta. - Rita drömyrke (varje hösttermin, förslagsvis i samband med SYV-pres.) - Genusnormer och yrken 	<ul style="list-style-type: none"> - Klasslärare - Klasslärare - Klasslärare - Klasslärare - Klasslärare - Klasslärare - Klasslärare - SYV - Klasslärare/SYV - Klasslärare/SYV 	

Plan för studie- och yrkesvägledning

	<ul style="list-style-type: none"> - Studiebesök på olika arbetsplatser (låt eleverna ge förslag) - Yrkespromenad, gå runt i närområdet och titta vilka yrken det finns. Efterarbete genom att diskutera kring de yrken som eleverna sett. 	- Klasslärare/SYV	
Åk 3 specifikt	- Framtidsplan/stadieövergångar.	- Bitr. rektor/lärare	
Åk 4-6 generellt	<ul style="list-style-type: none"> - I språkämnena berättar vi om möjligheterna med kunskap i andra språk, möjligheter att jobba och studera utomlands. - Studiebesök av yrkesverksamma i ämnen som vi för tillfället läser, tidigare har eleverna bl a. mött forskare och kriminologer. - I SO-ämnena ingår studiebesök och att stoffet kopplas till samhället utanför skolan och de studie- och yrkesmöjligheter som finns inom området. - I NO, likaså kopplas ämnet till samhället i stort och exemplifieras med organisationer och företag som på olika sätt formar samhället vi lever i. Dessutom finns produktutveckling som inslag. - I de val som eleverna ska göra inom skolan, t.ex. att välja språk i sexan så berättar vi om fördelar och nackdelar. - I svenskan möter eleverna i sitt läsande av olika texter exempel på människoöden och inspirerande förebilder som kan fungera som målbilder i livet efter skolan. Här och i andra ämnen lär sig eleverna tekniker för att samspela i grupp och presentera, sådant som är viktigt i de flesta yrken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Resp. ämneslärare - Resp. ämneslärare - Ämneslärare - Ämneslärare - Språkvalslärare - Ämneslärare - Ämneslärare 	

Plan för studie- och yrkesvägledning

	<ul style="list-style-type: none">- I matematiken kopplas det mesta till verkligheten, inte bara till studie- och yrkesval, utan också hur saker fungerar i vardagen. Vi använder och statistik från SCB (Sverige i siffror) som utgångspunkt inom området och då sker många diskussioner om vad man kan jobba med.- Rent allmänt kopplar vi de förmågor som övas till hur de är viktiga för framtida yrkesval.		
Åk 4-6	<p>Andra exempel på saker som gjorts och kan göras i åk 4-6 - i rubrikform:</p> <ul style="list-style-type: none">- Tala om könsroller i klassen- Göra intervjuer, bjuda in föräldrar som berättar om sina yrken. Göra ett släkträd där man ritat in yrken i stället för namn. Detta släkträd kan följa eleven under hela skoltiden.- Använda temamaterial från Ung företagsamhet (UF)- Snilleblixtarna- Problemlösarna- Detektiverna	<ul style="list-style-type: none">- Ämneslärare/mentor	
Åk 5 specifikt	<ul style="list-style-type: none">- I Samhällskunskap: privatekonomi, arbetsmarknadskunskap.- Information om språkval- Internprao i skolans matsal- Arbetsplatsbesök	<ul style="list-style-type: none">- Ämneslärare- Mentor/SYV- Mentor/kökschef- SYV/mentor	

Plan för studie- och yrkesvägledning

<p>Åk 6 specifikt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - I årskurs sex kan eleverna göra en till två dagars arbetsplatsbesök. Detta kan förslagsvis ske på föräldrarnas arbetsplatser. - Samtala om drömyrke och skapa en Framtidskarta - Skriva en framtidsplan. Dokumentet följer eleven, kan förändras över tid. - Internprao i skolans matsal - Arbetsplatsbesök - I teknik kommer vi läsa om hållfasta och stabila konstruktioner. Då läser vi om olika byggyrken- arkitekt, betongarbetare, träarbetare, snickrade, plåtslagare, murare osv. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lärare/SYV - SYV - Mentor - Mentor/kökschef - SYV/mentor - Ämneslärare 	
<p>Åk 7 specifikt</p>	<p>Framtidssamtal i mindre grupper (5-6 elever/grupp)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - SYV + kurator 	
<p>Alla klasser</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Motivationssamtal vid behov 	<ul style="list-style-type: none"> - SYV 	
<p>Åk 7-9</p>	<p>Lägga in arbetsmarknadsfrågor i olika ämnen. Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studiebesök på arbetsplats - Berättar sedan i klassen - Vikten av tyska språket på den svenska arbetsmarknaden. - NO – Kontaktar t.ex. Kolmården och intervjuar. Kontakta de som kan ett visst område. <p>Andra idéer som endast delvis genomförts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bjuda in fackförbund 	<ul style="list-style-type: none"> - Lärare/SYV - Resp. ämneslärare 	

Plan för studie- och yrkesvägledning

	<ul style="list-style-type: none"> - Offentlig sektor – besök - Hantverk på skansen – Hantverksakademien - Mentor Sverige - UF-mässan, temamaterial - Använda arbetsförmedlingens yrkesfilmer. - Studiebesök på högskola/universitet/yrkeshögskola - Arbetsplatsbesök, åk 7-9 - Min framtid och ekonomi (UF) konsumentkunskap HKK - Åk 8 och 9. Arbeta med Mentor Sverige (t.ex. jobbmentor) - Åk 9 och åk 8 Besök på gymnasiemässan - Åk 9 Individuell vägledning - Åk 9 (och ev. 8) Gymnasieinformation till vårdnadshavare - Åk 9 Genomgång av Indra och Gymnasieantagningens hemsida - Åk 8 PRAO/alternativ PRAO - Framtidskoll UF (höstterminen) 	<ul style="list-style-type: none"> - SYV/mentor - SYV/mentor - HKK-lärare - Lärare/SYV - SYV/mentor - SYV - SYV - SYV - SYV/mentor - SYV 	
Åk 9 specifikt	Källkritik och gymnasieval. Inhämta information om skolor/program/gymnasiemyter samt undersöka och granska den.	- SYV/bibliotekarie	
Handledning personal	<ul style="list-style-type: none"> - Fortbildning för lärare - Föreläsning 	<ul style="list-style-type: none"> - SYV/lärare/rektor - Lärare/SYV - Skolledning 	

Bilaga 3

Genomförda och planerade moment i grundsärskola och förberedelseklass – kompletterar eller i vissa fall ersätter moment som nämns i bilaga 2

A. Grundsärskolan eller elev inskriven i grundsär

KLASS G-SÄR	Tidigare dokumenterade aktiviteter	Ansvar	Utvärdering
1-3	<ul style="list-style-type: none"> - Besöka butikerna i närområdet - Föräldrar berättar om sina yrken 	<ul style="list-style-type: none"> - Lärare/SYV - Lärare 	
4-6	<ul style="list-style-type: none"> - Tala om könsroller och varför det ser olika ut i yrkesval 	<ul style="list-style-type: none"> - Lärare 	
7-9	<ul style="list-style-type: none"> - Studiebesök gymnasiesärskolan - Praktik i nian; om det går även i åttan. (om det är möjligt) - Praktisk vägledning - Prova på i gymnasiet 	<ul style="list-style-type: none"> - SYV - Lärare/SYV - SYV - Lärare/SYV 	

B. Elever i förberedelseklass kan vara med i ordinarie undervisning eller ha egna projekt.

KLASS FBK	Tidigare dokumenterade aktiviteter	Ansvar	Utvärdering
1-9 Hela skolan	<ul style="list-style-type: none">- Jämföra arbetsmarknad med hemlandet och det nya (Sverige)- Yrken och utbildning (Arbetsmaterial "Vårt Samhälle" från UF.- Yrkespromenad, gå runt i närområdet och titta vilka yrken det finns. Prata om yrkena och koppla till utbildning, jämför med hemlandet.	<ul style="list-style-type: none">- Lärare med stöd av SYV- Modersmåslärare och studiehandledare- Lärare/SYV	
1-9	<ul style="list-style-type: none">- Studiehandledning	<ul style="list-style-type: none">- Modersmåslärare och studiehandledare	

Bilaga 4

Exempel på material

Jobb från A – Ö

SICA Läromedel 08-93 10 10, Klass 1-3

Samarbete skola arbetsliv: Svenskt Näringsliv/skola

Gymnasiekatalog: Framtidsvalet (kostnadsfri m. reklam)

Tremedia.se

Bra sidor på nätet:

www.arbetsformedlingen.se

www.indra.storsthlm.se

www.gymnasieantagningen.storsthlm.se

www.utbildningsguiden.skolverket.se

www.jobbafrisk.se

www.jobbafrisknpf.se

www.mentorsverigie.se

www.sgu.se

www.skolverket.se

www.snilleblixtarna.se

www.svensktnäringsliv.se

www.teknikspanarna.se

www.ungforetagsamhet.se/grundskolan

www.utbudet.se

www.yrmis.se

www.uf.se